

دانشتني هاي حقوقي قضايي

در كنترول و مديريت مرزهاي ج.ا.ايران

مؤلف:

محسن غلامي رزيني

سال ۱۳۹۷

مرکز تحقیقات و مطالعات ف.مرزبانی ناجا

دانستنی‌های حقوقی قضایی در کنترل و مدیریت مرزهای ج.ا.ایران

مؤلف: محسن غلامی رزینی

ناظر و ویراستار علمی: دکتر مسیب داوری

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

انتشارات: مرزبانان

نشانی انتشارات: تهران، ابتدای خیابان خرازی، خیابان جدی اردبیلی، فرماندهی مرزبانی ناجا، مرکز تحقیقات و مطالعات

کاربردی - تلفن ۸۱۸۳۰۷۴۴

سرشناسه: غلامی رزینی، محسن، ۱۳۶۳ -

عنوان قرارداد: ایران، قوانین و احکام

عنوان و نام پدیدآور: دانستنی‌های حقوقی قضایی در کنترل و مدیریت مرزهای ج.ا.ایران / مؤلف: محسن غلامی رزینی؛

ناظر و ویراستار علمی: مسیب داوری؛ {برای} ناجا، مرکز تحقیقات و مطالعات فرماندهی مرزبانی ناجا

مشخصات نشر: تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان مرزبانی ناجا، مرکز تحقیقات و مطالعات

کاربردی، انتشارات مرزبانان، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: ۲۴۵ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۵-۱۹۴

مندرجات: دانستنی‌های حقوقی

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: Iran - Boundaries - Law and legislation

موضوع: ایران، مرزها، قوانین و مقررات

موضوع: Smuggling-- Iran

موضوع: قاچاق، ایران

موضوع: Criminal law-- Iran

موضوع: حقوق جزا، ایران

موضوع: Border Security-- Iran

موضوع: امنیت مرزی، ایران

شناسه افزوده: داوری، مسیب، ۱۳۴۹، ناظر و ویراستار علمی

شناسه افزوده: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران. ستاد فرماندهی مرزبانی ناجا. مرکز تحقیقات و مطالعات کاربردی.

انتشارات مرزبانان

رده بندی دیویی: ۳۴۱/۴۲

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۴۸/۱ KMHV

شماره کتابشناسی ملی: ۵۶۰۹۹۱۳

سخن ناشر

حراست و پاسداری از مرزهای ج.ا.ایران و حفظ نظم و امنیت پایدار در نواحی مرزی یکی از اولویت‌ها و راهبردهای مهم در توسعه و امنیت داخلی و خارجی ج.ا.ایران محسوب می‌شود و تمامیت ارضی، استقلال ملی، حاکمیت حکومت و امنیت سیاسی، اجتماعی، اقتصادی داخلی و خارجی در گرو داشتن مرزهای مطمئن و کنترل شده است؛ به عقیده بسیاری از اندیشمندان و صاحب نظران، وضعیت مرزهای هر کشوری در اوضاع سیاسی، نظامی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی یک کشور تأثیر مستقیم دارد. به همین منظور تامین امنیت نواحی مرزی و کنترل و مدیریت مرزها اهمیت دوچندان دارد. کنترل و مدیریت نواحی مرزی را می‌توان به عنوان سنگ بنای توسعه متوازن و پایدار در این مناطق و همچنین مناطق داخلی در نظر گرفت. لذا برای یک کشور، حفظ و اقتدار حکومت، استقرار امنیت و سلامت جامعه، میزان قابل توجهی در گرو مرز و مرزبانی است. بر همین اساس مرکز تحقیقات و مطالعات فرماندهی مرزبانی ناجا به عنوان تنها متولی و مرجع تولید کننده دانش نوین در حوزه مسائل مرزی در راستای یکی از بنیادی‌ترین اهداف و رسالت‌های خود مبنی بر تولید کتب و منابع علمی مورد نیاز در جهت کنترل و مدیریت مرزهای ج.ا.ایران در نظر دارد تا کتابی تحت عنوان: «دانش‌های حقوقی قضایی در کنترل و مدیریت مرزهای ج.ا.ایران» را برای ارتقاء دانش حقوقی و قضایی مدیران و کارکنان مرزبانی به قلم آقای محسن غلامی رزینی تألیف نماید.

این تألیف، کتابی است وزین و ارزشمند که در بردارنده مباحث ضروری در حوزه آشنایی مدیران و کارکنان یگانهای مرزی با مسائل حقوقی-قضایی و قوانین و مقررات مرتبط با کنترل و مدیریت مرزهای ج.ا.ایران می‌باشد که در راستای افزایش سطح دانش تخصصی کارکنان یگانهای مرزی به منظور استفاده از این دانش در کنترل و حراست از مرزهای ج.ا.ایران تدوین گردیده است.

امید است مدیران و کارکنان فرماندهی مرزبانی ناجا با مطالعه این کتاب در جهت افزایش دانش حقوقی و قضایی خود به منظور کنترل و مدیریت هر چه مطلوب تر مرزهای ج.ا.ایران گام برداشته و به توفیقات کثیر نائل آیند.

رئیس مرکز تحقیقات و مطالعات کاربردی ف.مرزبانی ناجا
سرهنگ ستاد مسعود سلطانی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

پیشگفتار..... ۲۰

مقدمه..... ۲۱

بخش اول - دانشنی های قضایی..... ۲۲

فصل اول: آئین نامه اجرایی احراز عنوان ضابط دادگستری..... ۲۳

- ۱- کلیات و تعاریف..... ۲۴
- ۲- آموزش ضابطان دادگستری..... ۲۵
- ۳- صدور کارت بیزه ضابط دادگستری..... ۲۶
- ۴- مسائل اجرایی..... ۲۷

فصل دوم: حدود اختیارات مراجع ضابطان دادگستری (پلیس) در سیستم قضایی ایران..... ۲۹

- ۱- نقش ضابطان دادگستری (پلیس) در احراز عدالت و امنیت قضایی..... ۳۰
- ۲- موارد نقض امنیت قضایی..... ۳۱
- ۱-۲- انحراف ضابطین قضایی به دلیل عدم آموزش..... ۳۱
- ۲-۲- نقض در تشکیل پرونده های قضایی..... ۳۱
- ۳-۲- نقض در انجام تحقیقات مقدماتی..... ۳۲
- ۴-۲- کشف جرم تحت فشار روحی و روانی..... ۳۲
- ۵-۲- ضابط قضایی به عنوان مقام اعتراف گیر..... ۳۲
- ۳- ضوابط و الزامات قانونی جهت ایجاد امنیت قضایی توسط ضابطان دادگستری..... ۳۳
- ۴- اصول و معیارهای تدوین شده در جهت تضمین عدالت و امنیت قضایی..... ۳۵
- ۱-۴- اصل برائت..... ۳۵
- ۲-۴- اصل قانونی بودن جرم و مجازات..... ۳۵
- ۳-۴- اصل تساوی در برابر قانون..... ۳۵
- ۴-۴- اصل لزوم رسیدگی به شکایات و تظلمات..... ۳۶
- ۵-۴- اصل منع تعقیب و دستگیری..... ۳۶
- ۶-۴- اصل عدم تجسس..... ۳۶
- ۷-۴- اصل حق داشتن وکیل..... ۳۷

- ۴-۸- اصل پاسخگویی..... ۳۷
- ۴-۹- اصل عدم اطاله دادرسی..... ۳۷
- ۴-۱۰- اصل صحت و سلامت کاری..... ۳۷
- ۴-۱۱- اصل عدم انتفاع ضابطین..... ۳۸
- ۴-۱۲- اصل خط مقدم بودن ضابطین در رسیدگی به جرایم..... ۳۸
- ۴-۱۳- اصل تفهیم اتهام به متهم..... ۳۸
- ۴-۱۴- اصل عدم شکنجه..... ۳۸
- ۴-۱۵- اصل ممنوعیت سلب خودسرانه آزادی..... ۳۹
- فصل سوم: پیگیری بداندیشی سلاح گرم در مرزهای خشکی و دریایی ج.ا.ایران... ۴۰**
- ۱- منتخبی از قانون بکارگیری سلاح توسط نیروهای مسلح مصوب سال ۱۳۷۳..... ۴۱
- ۲- نظریه مورخ ۱۳۷۹/۱/۱۵ سازمان قضایی م.ج. در خصوص قانون بکارگیری سلاح..... ۴۵
- ۳- مفاهیم کلیدی و مقررات ناظر بر نحوه بکارگیری سلاح توسط مرزبانان..... ۴۵
- ۳-۱- بکارگیری..... ۴۵
- ۳-۲- سلاح..... ۴۵
- ۳-۳- موارد ضروری..... ۴۵
- ۳-۴- توسط مأمورین..... ۴۵
- ۳-۵- بکارگیری سلاح نسبت به اشخاص پیاده..... ۴۶
- ۳-۶- بکارگیری سلاح در خصوص وسایل نقلیه..... ۴۷
- ۳-۷- ماده ۴۱ قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲..... ۴۷
- ۳-۸- نتیجه گیری..... ۴۸
- ۴- مسئولیت آمر و مأمور در قانون بکارگیری سلاح..... ۴۹
- ۴-۱- جایگاه اشتباه در مسئولیت مأمور..... ۴۹
- ۴-۲- مسئولیت کیفری مأمور..... ۴۹
- ۴-۳- صلاحیت محاکم در رسیدگی به جرایم مأمورین..... ۵۰
- ۴-۴- مجازات جرایم ارتكابی مأمور در مقام ضابط قضایی..... ۵۲
- ۴-۵- مجازات جرایم ارتكابی مأمور به عنوان نیروی مسلح ج.ا.ایران..... ۵۲

- ۶-۴- آثار تبعی مترتب بر محکومیت..... ۵۳
- ۷-۴- مصادیق عدم مسئولیت مأمور..... ۵۴
- ۸-۴- نحوه تعیین واجد یا فاقد مسئولیت بودن مأمور..... ۵۵
- ۹-۴- نحوه مساعدت به مأمورین فاقد مسئولیت..... ۵۵
- ۱۰-۴- اقسام آمرین موضوع قانون..... ۵۶
- ۱۱-۴- شرایط و ویژگیها..... ۵۷
- ۱-۱۱-۴- آمر به عنوان بالاترین مقام..... ۵۷
- ۲-۱۱-۴- آمر به عنوان فرمانده مستقیم یا مقام مافوق بلاواسطه..... ۵۷
- ۱۲-۴- اهم ویژگیها و خصوصیات یک فرمانده..... ۵۷
- ۱۳-۴- وظایف و مسئولیت آمر به عنوان بالاترین مقام..... ۵۸
- ۱-۱۳-۴- قبل از اجرای مأموریت..... ۵۸
- ۲-۱۳-۴- حین اجرای مأموریت..... ۵۹
- ۱۴-۴- وظایف و مسئولیت آمر به عنوان فرمانده..... ۵۹
- ۱۵-۴- مسئولیت فرمانده در قبال اعمال مجرمانه نیروهای تحت الامر..... ۶۰
- ۱۶-۴- نمونه هایی از مسئولیت فرمانده در اسناد بین المللی..... ۶۱
- ۱۷-۴- محاسن و معایب قانون بکارگیری سلاح در موارد ضرورت مصوب ۱۳۷۳..... ۶۱
- ۱-۱۷-۴- محاسن..... ۶۱
- ۲-۱۷-۴- معایب..... ۶۲
- ۱۸-۴- شرایط استفاده از سلاح توسط مأمورین..... ۶۳
- ۱۹-۴- مأمورین مسلح تحت چه شرایطی اجازه استفاده از سلاح را دارند..... ۶۴
- ۲۰-۴- در صورت وجود شرایط قانونی برای بکارگیری سلاح آیا مأمور حق تیراندازی دارد..... ۶۴
- ۲۱-۴- چه نهادی مسئول تشخیص نا آرامی است..... ۶۵
- ۲۲-۴- شرایط تیراندازی به وسایل نقلیه..... ۶۵
- ۲۳-۴- مسئولیت مأمور ناشی از تیراندازی..... ۶۵
- ۲۴-۴- وظایف و اختیارات ضابطان دادگستری..... ۶۶
- ۲۵-۴- تکالیف ضابطان دادگستری..... ۶۷

- ۴-۲۶- نحوه عملکرد ضابطان دادگستری در برابر جرایم مشهود..... ۷۵
- ۴-۲۷- حدود استفاده از اعمال خشونت آمیز توسط ضابطان دادگستری..... ۷۷
- ۴-۲۸- مرجع صالح برای رسیدگی به جرایم در مقام ضابط قضایی..... ۷۹

فصل چهارم: صادرات و واردات کالا در بازارچه های مرزی..... ۸۲

- ۱- آئین نامه اجرایی تشکیل بازارچه های مرزی مصوب سال ۱۳۷۱..... ۸۳
- ۲- تشریح و تبیین صادرات و واردات کالا در بازارچه های مرزی..... ۷۸
- ۲-۱- مفهوم صادرات..... ۸۳
- ۲-۲- تعریف صادرات..... ۸۳
- ۲-۳- صادرات قطعی..... ۸۴
- ۲-۴- صادرکننده بازارچه مرزی..... ۸۴
- ۲-۵- انواع کالاها ی صادراتی..... ۸۵
- ۲-۵-۱- کالای مجاز..... ۸۵
- ۲-۵-۲- کالای مشروط..... ۸۵
- ۲-۵-۳- کالای ممنوع الصدور..... ۸۶
- ۲-۶- واردات در بازارچه های مرزی..... ۸۶
- ۲-۷- تشریفات ترخیص..... ۸۸

فصل پنجم: نحوه رسیدگی به پرونده های قاچاق کالا و ارز..... ۹۱

- ۱- قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز..... ۹۲
- ۲- دستورالعمل نحوه رسیدگی به پرونده های قاچاق کالا و ارز (موضوع تبصره ۱ ماده ۴ قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز)..... ۹۴
- ۳- دستورالعمل اجرایی مصوبه هیئت وزیران در خصوص شمول قوانین تعزیرات حکومتی نسبت به قلم کالای خارجی مصوب ۱۳۸۱..... ۹۶
- ۳-۱- کلیات..... ۹۶
- ۳-۲- ضوابط اجرایی..... ۹۶
- ۴- مستندات قضایی و استدلالات ناظر بر شمول مقررات قاچاق کالا..... ۹۸
- ۴-۱- مشروبات الکلی..... ۹۸

۹۸.....	۱-۱-۴- مستندات قانونی.....
۹۹.....	۲-۱-۴- نحوه استدلال.....
۹۹.....	۳-۱-۴- تحلیل حقوقی.....
۱۰۱.....	۲-۴- کالاهای مکشوفه.....
۱۰۱.....	۱-۲-۴- مستندات قانونی.....
۱۰۱.....	۲-۲-۴- نحوه استدلال.....
۱۰۴.....	۳-۴- تجهیزات و لوازم.....
۱۰۴.....	۱-۳-۴- مستندات قانونی.....
۱۰۵.....	۲-۳-۴- نحوه استدلال.....
۱۰۶.....	۴-۴- کالاهای تجمیعی.....
۱۰۶.....	۱-۴-۴- مستندات قانونی.....
۱۰۶.....	۲-۴-۴- نحوه استدلال.....
۱۰۸.....	۵-۴- قاچاق طلا.....
۱۰۸.....	۱-۵-۴- مستندات قانونی.....
۱۰۸.....	۲-۵-۴- نحوه استدلال.....
۱۰۹.....	۶-۴- فرآورده های سوختی.....
۱۰۹.....	۱-۶-۴- مستندات قانونی.....
۱۰۹.....	۲-۶-۴- نحوه استدلال.....
۱۱۲.....	۵- تحلیل عنصر مادی قاچاق کالا و ارز از نظر طول زمان ارتکاب (آنی یا مستمر).....
۱۱۲.....	۱-۵- مستندات در حوزه قاچاق کالا و ارز.....
۱۱۲.....	۲-۵- نحوه استدلال.....
۱۱۳.....	۳-۵- تعاریف.....
۱۱۳.....	۱-۳-۵- جرم آنی.....
۱۱۳.....	۲-۳-۵- جرم مستمر.....
۱۱۳.....	۳-۳-۵- جرک استمرار یافته.....
۱۱۴.....	۴-۳-۵- ثمرات تفکیک جرایم آنی و مستمر.....

- ۱۱۴.....۵-۳-۴-۱- از نظر مرور زمان.....
- ۱۱۴.....۵-۳-۴-۲- از نظر تعیین دادگاه صالح.....
- ۱۱۴.....۵-۴- تشریح عنصر مادی جرم قاچاق کالا و ارز از نظر آنی یا مستمر بودن.....
- فصل ششم: جرایم مرزی و مجرمان خارجی.....۱۱۷**
- ۱- قانون احترام به آزادیهای مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب ۱۳۸۳.....۱۱۸
- ۲- رویکرد قانونگذار ج.ا.ایران در حوزه جرایم مرزی و مجرمان خارجی.....۱۲۰
- ۳- نظریات اداره کل امور حقوقی قوه قضائیه در حوزه جرایم مرزی و مجرمان خارجی.....۱۲۰
- ۱-۳- نظریه ۱۳۶۴/۶/۸ - ۱۳۶۲/۶/۸.....۱۲۰
- ۲-۳- نظریه ۱۳۹۴/۲/۱ - ۱۳۸۲/۲/۱.....۱۲۰
- ۳-۳- نظریه ۱۳۷۸/۳/۲ - ۱۳۷۸/۳/۲.....۱۲۰
- ۴-۳- نظریه ۱۳۸۸/۷/۸ - ۱۳۸۲/۱۲/۸.....۱۲۱
- ۵-۳- نظریه ۱۳۸۵/۲/۵ - ۱۳۸۵/۲/۵.....۱۲۱

بخش دوم- دانستنی های حقوقی..... ۱۲۲

فصل اول: اصل صلاحیت سرزمینی..... ۱۲۳

- ۱- قلمرو قوانین جزایی در مکان..... ۱۲۴
- ۲- تعاریف و اصطلاحات..... ۱۲۵
- ۱-۲- تعریف صلاحیت..... ۱۲۵
- ۲-۲- مفهوم سرزمین..... ۱۲۵
- ۳-۲- تعریف قلمرو حاکمیت..... ۱۲۵
- ۴-۲- مفهوم اصل صلاحیت سرزمینی..... ۱۲۶
- ۵-۲- تعریف اصل صلاحیت سرزمینی..... ۱۲۷
- ۶-۲- خصوصیات اصل صلاحیت سرزمینی..... ۱۲۸
- ۷-۲- مبانی اصل صلاحیت سرزمینی..... ۱۲۸
- ۸-۲- انواع صلاحیت سرزمینی و نظریات در این حوزه..... ۱۲۹
- ۱-۸-۲- انواع صلاحیت سرزمینی..... ۱۲۹
- ۲-۸-۲- نظریات در حوزه اصل صلاحیت سرزمینی..... ۱۲۹
- ۳- اصل صلاحیت سرزمینی در حقوق اسلام..... ۱۳۰
- ۴- استثنائات اصل صلاحیت سرزمینی..... ۱۳۰
- ۱-۴- مصونیت ناشی از وظایف نمایندگی..... ۱۳۰
- ۲-۴- مصونیت دیپلماتیک..... ۱۳۱
- ۳-۴- حدود مصونیت افراد دیپلمات..... ۱۳۲
- ۴-۴- مصونیت کنسولی..... ۱۳۳
- ۵-۴- مصونیت سیاسی..... ۱۳۴
- ۵- آثار و نتایج اصل سرزمینی بودن قوانین کیفری..... ۱۳۴

فصل دوم: اصل صلاحیت شخصی..... ۱۳۵

- ۱- مفهوم اصل صلاحیت شخصی..... ۱۳۶
- ۱-۱- صلاحیت شخصی فعال یا مثبت (بزهکار محور)..... ۱۳۶
- ۲-۱- صلاحیت شخصی غیر فعال یا منفی (بزه دیده محور)..... ۱۳۷

- ۲- تشریح اصل صلاحیت شخصی فعال یا مثبت (بزه‌کار محور)..... ۱۳۸
- ۳- موضع حقوق ایران در حوزه صلاحیت شخصی فعال یا مثبت (بزه‌کار محور)..... ۱۳۹
- ۳-۱- قبل از قانون مجازات عمومی اصلاحی ۱۳۵۲..... ۱۳۹
- ۳-۲- قانون مجازات عمومی اصلاحی ۱۳۵۲..... ۱۴۰
- ۳-۳- قانون راجع به مجازات اسلامی ۱۳۶۱ و قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰..... ۱۴۱
- ۳-۴- قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲..... ۱۴۱
- ۴- تشریح اصل صلاحیت شخصی منفعل یا منفی (بزه دیده محور)..... ۱۴۲
- ۴-۱- ارکان اصل صلاحیت شخصی منفعل یا منفی (بزه دیده محور)..... ۱۴۳
- ۴-۲- جایگاه اصل صلاحیت شخصی منفعل یا منفی (بزه دیده محور)..... ۱۴۳
- ۴-۲-۱- در حقوق ایران..... ۱۴۳
- ۴-۲-۲- در اسناد بین‌المللی..... ۱۴۴

فصل سوم: اصل صلاحیت مبتنی بر تابعیت مجنی علیه..... ۱۴۵

- ۱- تعریف اصل صلاحیت مبتنی بر تابعیت مجنی علیه..... ۱۴۶
- ۲- مبانی اصل صلاحیت مبتنی بر تابعیت مجنی علیه..... ۱۴۶
- ۳- شرایط اعمال اصل صلاحیت مبتنی بر تابعیت مجنی علیه..... ۱۴۷
- ۳-۱- مجرمانه بودن عمل ارتكابی در کشور محل وقوع جرم..... ۱۴۷
- ۳-۲- اهمیت جرم ارتكابی..... ۱۴۷
- ۳-۳- عدم رسیدگی قبلی..... ۱۴۸
- ۳-۴- مراجعت متهم به کشور..... ۱۴۸
- ۴- انعکاس اصل صلاحیت مبتنی بر تابعیت مجنی علیه در حقوق ایران..... ۱۴۹
- ۴-۱- تحلیل موضع حقوق ایران از نظر تطبیق با حقوق جزای بین‌الملل..... ۱۵۰
- ۴-۲- تحلیل موضع حقوق ایران از نظر مغایرت یا عدم مغایرت با موازین شرعی و قانون اساسی..... ۱۵۱
- ۴-۳- تحلیل ماده ۸ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲..... ۱۵۴
- ۵- اصل صلاحیت مبتنی بر تابعیت مجنی علیه در حقوق سایر کشورها..... ۱۵۵
- ۵-۱- فرانسه..... ۱۵۵
- ۵-۲- ایالات متحده آمریکا..... ۱۵۶

- ۱۵۶..... ۱-۲-۵- قبل از دهه ۱۹۷۰.....
- ۱۵۷..... ۲-۲-۵- از دهه ۱۹۷۰ به بعد.....
- ۱۵۸..... ۳-۲-۵- کنوانسیون بین المللی مبارزه با گروگان گیری.....

فصل چهارم: اصل صلاحیت واقعی..... ۱۶۰

- ۱۶۱..... ۱- مفهوم اصل صلاحیت واقعی.....
- ۱۶۲..... ۲- تعریف اصل صلاحیت واقعی.....
- ۱۶۲..... ۳- شرایط اعمال اصل صلاحیت واقعی.....
- ۱۶۲..... ۱-۳- وقوع جرم در خارج از کشور.....
- ۱۶۲..... ۲-۳- ارتکاب جرایم منحصراً در ایران.....
- ۱۶۳..... ۳-۳- حضور مجرم در کشور.....
- ۱۶۳..... ۴-۳- تابعیت بیگانه داشتن مجرم.....
- ۱۶۴..... ۴- اصل صلاحیت واقعی در حقوق ایران.....
- ۱۶۴..... ۱-۴- قبل از قانون مجازات عمومی اصلاحی مصوب ۱۳۵۲.....
- ۱۶۵..... ۲-۴- قانون مجازات عمومی اصلاحی مصوب ۱۳۵۲.....
- ۱۶۵..... ۳-۴- قانون راجع به مجازات اسلامی ۱۳۶۱ و قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰.....
- ۱۶۷..... ۴-۴- قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲.....
- ۱۶۸..... ۵- منافع مورد حمایت مقنن در اصل صلاحیت واقعی.....
- ۱۶۸..... ۱-۵- نظام سیاسی کشور.....
- ۱۶۸..... ۲-۵- اعتبار کشور.....
- ۱۶۹..... ۳-۵- نظام اقتصادی کشور.....

فصل پنجم: اصل صلاحیت جهانی..... ۱۷۱

- ۱۷۲..... ۱- تعریف اصل صلاحیت جهانی.....
- ۱۷۲..... ۲- مبانی اصل صلاحیت جهانی.....
- ۱۷۲..... ۱-۲- ضرورت جلوگیری از بی مجازات ماندن مجرمین.....
- ۱۷۲..... ۲-۲- نظم عمومی کشور محل دستگیری.....
- ۱۷۲..... ۳-۲- نظم عمومی بین المللی.....

- ۳- تاریخچه اصل صلاحیت جهانی..... ۱۷۳
- ۴- انواع یا اشکال اصل صلاحیت جهانی..... ۱۷۴
- ۵- موانع اجرای اصل صلاحیت جهانی..... ۱۷۵
- ۶- صلاحیت سازمان های بین المللی..... ۱۷۶
- ۷- جرایم تحت شمول صلاحیت جهانی..... ۱۷۷
- ۸- پذیرش اصل صلاحیت جهانی در اسناد بین المللی..... ۱۷۸
- ۸-۱- پذیرش اصل صلاحیت جهانی در محاکم کیفری بین المللی و رویه قضایی بین المللی..... ۱۷۹
- ۸-۲- پذیرش اصل صلاحیت جهانی در دیوان بین المللی کیفری (ICC)..... ۱۸۱
- ۹- اصل صلاحیت جهانی در م.ا.ن ج.ا.ایران..... ۱۸۴

فصل ششم: استرداد مجرمین..... ۱۸۶

- ۱- کلیات و تعاریف..... ۱۸۷
- ۱-۱- مفهوم استرداد مجرمین..... ۱۸۷
- ۱-۲- تاریخچه استرداد مجرمین..... ۱۸۹
- ۱-۳- تعریف استرداد مجرمین..... ۱۸۹
- ۱-۴- مبنای استرداد مجرمین..... ۱۹۰
- ۱-۴-۱- معاهدات بین دولتها..... ۱۹۰
- ۱-۴-۲- قوانین داخلی کشورها..... ۱۹۰
- ۱-۴-۳- اصول عمومی حقوق..... ۱۹۱
- ۱-۴-۴- عرف و عادات بین المللی..... ۱۹۱
- ۱-۴-۵- شرط معامله بالمثل..... ۱۹۱
- ۲- فایده استرداد مجرمین..... ۱۹۲
- ۳- شرایط استرداد مجرمین..... ۱۹۲
- ۳-۱- شرایط مربوط به دولت متقاضی استرداد..... ۱۹۲
- ۳-۲- شرایط جرم ارتكابی..... ۱۹۲
- ۳-۳- جرایم غیرقابل استرداد..... ۱۹۲
- ۴-۳- تحمل مجازات..... ۱۹۳

- ۳-۵- تعدد تقاضا..... ۱۹۳
- ۴- آثار استرداد مجرمین..... ۱۹۳
- ۵- انواع استرداد مجرمین..... ۱۹۴
- ۶- چگونگی تقاضای استرداد مجرمین..... ۱۹۴
- ۷- نحوه اجرای استرداد مجرمین..... ۱۹۴
- ۸- تشریح قانون راجع به استرداد مجرمین مصوب ۱۳۳۹..... ۱۹۶
- ۸-۱- شرایط استرداد..... ۱۹۷
- ۸-۲- مواردی که چند دولت حق تقاضای استرداد دارند..... ۱۹۷
- ۸-۳- موارد مربوط به جرم ارتكابی..... ۱۹۸
- ۸-۴- جرائم غیرقابل استرداد..... ۱۹۸
- ۸-۵- وضعیت شخص مورد درخواست..... ۱۹۹
- ۸-۶- تشریفات و آئین استرداد مجرمین..... ۲۰۰
- ۹- نتیجه و اثرات استرداد مجرمین..... ۲۰۱
- ۱۰- موانع استرداد مجرمین در رویه دادگاه اروپایی حقوق بشر..... ۲۰۲
- ۱۱- حقوق استرداد مجرمین..... ۲۰۳
- ۱۱-۱- معاهدات بین المللی..... ۲۰۳
- ۱۱-۲- قوانین داخلی کشورها..... ۲۰۳
- ۱۲- معاهدات مرزی در حوزه استرداد مجرمین..... ۲۰۴
- ۱۳- استرداد مجرمین و پلیس بین المللی..... ۲۰۴
- ۱۴- کشورهای دارای قرارداد استرداد مجرمین با ج.ا.ایران..... ۲۰۶
- ۱۴-۱- ترکیه..... ۲۰۶
- ۱۴-۲- امارات متحده عربی..... ۲۰۶
- ۱۴-۳- ترکمنستان..... ۲۰۶
- ۱۴-۴- جمهوری آذربایجان..... ۲۰۷
- ۱۴-۵- عراق..... ۲۰۷
- ۱۴-۶- کویت..... ۲۰۷

- ۷-۱۴- عربستان..... ۲۰۷
- ۸-۱۴- مالزی..... ۲۰۷
- ۹-۱۴- ژاپن..... ۲۰۷
- ۱۰-۱۴- تایلند..... ۲۰۸
- ۱۱-۱۴- اندونزی..... ۲۰۸
- ۱۲-۱۴- چین..... ۲۰۸
- ۱۳-۱۴- قاره اروپا..... ۲۰۹
- ۱۴-۱۴- قاره آمریکا..... ۲۰۹
- ۱۵- اهم قوانین، عهدنامه، قرار داد، موافقتنامه و لوایح در زمینه استرداد مجرمین..... ۲۰۹
- ۱۶- متن کامل قانون راجع به استرداد مجرمین (مصوب ۱۳۳۹/۲/۱۴)..... ۲۱۱

فصل هفتم: انتقال محکومین به حبس..... ۲۱۶

- ۱- موافقتنامه قانون انتقال محکومین به حبس بین ج.ا.ایران و ترکمنستان..... ۲۱۷
- ۲- موافقتنامه قانون انتقال محکومان به حبس بین ج.ا.ایران و چین..... ۲۲۳
- ۳- موافقتنامه قانون انتقال محکومان به حبس بین ج.ا.ایران و پاکستان..... ۲۲۹
- ۴- موافقتنامه قانون انتقال محکومان به حبس بین ج.ا.ایران و قطر..... ۲۳۶
- ۵- موافقتنامه قانون انتقال محکومان به حبس بین ج.ا.ایران و ج.ا.د.ایران..... ۲۴۱

فصل هشتم: معاضدت قضایی..... ۲۴۷

- ۱- مفهوم معاضدت قضایی..... ۲۴۸
- ۲- اهمیت و مزایای معاضدت قضایی..... ۲۵۰
- ۳- پیشینه تاریخی توسعه معاضدت قضایی در ایران..... ۲۵۰
- ۴- دستورالعمل راجع به استرداد مجرمین و معاضدت قضایی بین المللی مصوب ۱۳۹۲..... ۲۵۱
- ۱-۴- درخواست های استرداد مراجع قضایی داخلی..... ۲۵۱
- ۲-۴- درخواست های استرداد مراجع قضایی خارجی..... ۲۵۳
- ۳-۴- نحوه معاضدت قضایی..... ۲۵۴

فصل نهم: نیابت قضایی..... ۲۵۶

- ۱- کلیات و تعاریف..... ۲۵۷

- ۱-۱- تعریف نیابت قضایی..... ۲۵۷
- ۲-۱- هدف نیابت قضایی..... ۲۵۷
- ۲- موارد صدور نیابت قضایی..... ۲۵۷
- ۳- الزامات نیابت قضایی..... ۲۵۸
- ۴- انواع نیابت قضایی..... ۲۵۹
- ۴-۱- نیابت قضایی داخلی..... ۲۶۰
- ۴-۲- نیابت قضایی بین المللی (خارجی)..... ۲۶۱
- ۵- چگونگی انجام نیابت در دادگاه ایران به درخواست مرجع قضایی خارج از کشور..... ۲۶۲
- ۶- نظریه مشورتی شماره ۱۳۹۴/۱/۲ - ۱۳۹۴/۱/۳۰ اداره کل حقوقی قوه قضائیه در زمینه نیابت قضایی..... ۲۶۲

فهرست منابع..... ۲۶۴

پیشگفتار

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (آل عمران، آیه ۲۰۰)

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید شکیبایی پیشه سازید و پایداری ورزید و مرزها را پاس بدارید و از مخالفت با دستورات خدا پروا کنید شاید رستگار شوید و به بهشت و نعمت‌های جاودانه آن برسید».

امام خمینی (ره) در کتاب تحریر الوسیله در باب دفاع چنین می‌فرماید: «لوعشی بلاد المسلمین او ثغورها عدو و مجتمعهم یجب علیهم الدفاع عنها بایه وسیله ممکنه من بذل الاموال والنفوس» «اگر بلاد مسلمین یا مرزهای کشور اسلامی مورد تعرض دشمنان قرار گرفت، واجب است بر مسلمانان دفاع از مرزهای کشور اسلامی با هر وسیله ممکن؛ اعم از بذل مال یا بذل جان (و شرکت در جنگ و شهادت)».

حضرت آیت الله العظمی (مرحله) در فرمایشات خود به مناسبت‌های مختلف، مطالبی به شرح ذیل بیان نموده‌اند که مؤید نظر فقهی ایشان می‌باشد: «برای حفظ مرزها و امنیت مردم آمادگی رزمی به معنای حقیقی کلمه جزء وظایف مدومی و همدگنی است. نیروهای مسلح در این زمینه و وظایف سنگینی را بر عهده دارند».

مقدمه

حفاظت از مرزهای سرزمینی هر کشور یکی از مهمترین وظایف و شاید بتوان گفت مهمترین وظیفه دولتها به شمار می‌رود. در ج.ا.ایران نیز مجموعه نیروهای نظامی و غیر نظامی مسئولیت این امر خطیر را عهده دار هستند. نیروی انتظامی ج.ا.ایران به عنوان نوک پیکان حفاظت و حراست از مرزهای ج.ا.ایران، در راستای وظایف خود و در چارچوب فرماندهی مرزبانی تأمین امنیت نقاط مرزی را عهده دار می‌باشد. بدین منظور فرماندهی مرزبانی، ج.ا.ایران وظایفی همچون نظارت بر نصب و مقررات علائم مرزی، بررسی قوانین و مقررات مرزی، رعایت قوانین کشور و قوانین بین‌المللی مرتبط با مرزها و... را بر عهده دارد. این وظایف مرزبانی، اگر چه مبتنی بر قانون و نظام اداری ایران است. اما ریشه در شریعت مقدس اسلامی و قوانین و متون فقهی دارد. در قرآن کریم آیات متعددی در باب جهاد با کفار مقاتله و حفظ مرزها و سرحدات بلاد اسلامی وجود دارد. در سیر پیام ابراهیم (ص) و ائمه معصومین نیز روایات زیادی هست که به مسئله مرزها، مسئله دارالاسلام و دارالکفر اشاره دارد. در نهایت باید اذعان کرد که مراجع عظام شیعه نیز در دفاع از مرزها، احکام فقهی زیادی دارند. بدین ترتیب مبانی فقهی نقش مهمی در تعیین حدود و ثغور وظایف مرزبانان و مسائل مرزبانی و مرز و دناح از که وارد.

امروزه مرزهای سرزمینی در زمره یکی از مهمترین مسائل ملی و بین‌المللی به شمار می‌رود. از منظر فلسفه سیاسی مرزهای جغرافیایی یکی از چهار عنصر اصلی تشکیل دهنده دولت‌های مدرن می‌باشد. چرا که بدون وجود عنصر سرزمین و مرزهای ملی نمی‌توان دولت ملی مدرن را متصور شد. پس بی‌راه نخواهد بود اگر دفاع از مرزهای ملی و سرزمینی دولت را مهمترین وظیفه نیروهای نظامی و کشوری بدانیم. فرماندهی مرزبانی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران نیز در کنار سایر نهادهای مرتبط عهده دار این مسئولیت خطیر می‌باشد. مراقبت و کنترل از مرزهای ج.ا.ایران، استیفای حقوق دولت و اتباع و مرز نشین و... از وظایف خطیر مرزبانی در عرصه دفاع از مرزهای کشور ج.ا.ایران می‌باشد. انجام این وظایف و امنیت پایدار در مرزهای کشور بی‌تردید در سایه شناخت الزامات حقوقی و قضایی می‌باشد که مامورین مرزبانی در جهت اجرای بهتر مسئولیتهای خود بایستی بر این الزامات شناخت کافی داشته باشند.